

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Рішення вченої ради Сумського державного університету з питання:
«Стан та завдання щодо підвищення ефективності діяльності, спрямованої на
досягнення Цілей сталого розвитку ООН»

Розглянувши питання «Стан та завдання щодо підвищення ефективності діяльності, спрямованої на досягнення Цілей сталого розвитку ООН», вчена рада університету відзначає, що Сумський державний університет демонструє системний підхід до врахування Цілей сталого розвитку ООН (ЦСР) в усіх ключових аспектах своєї діяльності. Це проявляється в послідовній розбудові нормативної бази, інтеграції тематики сталого розвитку в освітні програми, щорічному звітуванні зі сталого розвитку, а також у внутрішній системі мотивації та оцінці діяльності структурних підрозділів через призму досягнення Цілей сталого розвитку.

Сучасний етап глобального розвитку характеризується посиленням уваги світової спільноти до концепції сталого розвитку, проголошеної на Саміті ООН у 2015 році. Прийняті ЦСР стали орієнтиром для трансформації діяльності інституцій різного рівня – від локальних до глобальних. І заклади вищої освіти посідають особливе місце в досягненні цих цілей, оскільки є осередками продукування знань, формування світогляду майбутніх професіоналів та центрами соціальної відповідальності. Університети постають перед низкою викликів, зокрема, необхідністю трансформації освітніх програм для формування у студентів компетентностей, спрямованих на вирішення проблем, пов'язаних зі сталим розвитком; потребою у міждисциплінарних підходах до досліджень, що дозволяють комплексно розв'язувати соціально-економічні, екологічні та технологічні проблеми; забезпеченням публічності та прозорості діяльності через систему критеріїв міжнародних рейтингів, які оцінюють внесок університетів у досягнення ЦСР. Підтверджує важливість ролі університетів у досягненні ЦСР поява спеціалізованих міжнародних рейтингів, зокрема UI GreenMetric (з 2010 року, поточна позиція СумДУ – 2-ге місце в Україні та 332 місце в світі), Times Higher Education Impact Rankings (з 2019 року, поточна позиція СумДУ – 1-ше місце в Україні та 201-300 місце в світі) та QS Sustainability Rankings (з 2021 року, поточна позиція СумДУ – 2-ге місце в Україні та 786 місце в світі), які комплексно оцінюють діяльність закладів вищої освіти крізь призму сталого розвитку.

В українському контексті інтеграція ЦСР в діяльність університетів набуває особливої актуальності в умовах трансформаційних процесів державотворення, європейської інтеграції та необхідності повоєнного відновлення. Сумський державний університет демонструє послідовність у впровадженні цієї парадигми: з 2013 року діє Комплексна цільова програма «Енергоефективний університет», яка встановлює стратегічні орієнтири в секторі енергозбереження. У 2020 році затверджено Програму управління відходами та впроваджено порядок роздільного збирання паперових відходів. Екологічна політика університету (оновлена в 2021 році) визначає концептуальні засади природоохоронної діяльності. Важливим елементом системності є послідовне вдосконалення механізмів впровадження та оцінки досягнення ЦСР. Зокрема, з 2021 року запроваджена щорічна підготовка та оприлюднення звіту зі сталого розвитку; з 2022 року ця робота ведеться у відповідності до узагальнюючої системи показників діяльності університету щодо досягнення ЦСР ООН. Також розраховується відповідний показник участі інститутів, факультетів та кафедр, що дозволяє проводити порівняльний аналіз та стимулювання діяльності кафедр, факультетів та інститутів за цим напрямом діяльності. Лідером серед факультетів та інститутів є факультет технічних систем та

енергоефективних технологій, навчально-науковий інститут права та факультет ІФСК, серед кафедр - психології, політології та соціокультурних технологій; екології та природозахисних технологій; економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування. У той же час низка факультетів та кафедр має або нульовий показник внеску структурних підрозділів у досягнення ЦСР, або близький до нуля.

За останні три роки університет досяг значних результатів: щорічно публікується близько 300 наукових праць, що відповідають ЦСР та обліковуються БД Scopus; понад 200 дисциплін безпосередньо чи опосередковано стосуються сталого розвитку; загальний обсяг фінансування наукових досліджень навколишнього середовища та сталого розвитку у 2023 році перевищив 18 млн. грн, що складає 14% загального обсягу фінансування науки.

Водночас негативна динаміка результатів університету у міжнародних рейтингах (втрата близько 40 позицій в рейтингу QS Sustainability Rankings), а також високий суспільний запит актуалізує необхідність системної роботи з підвищення ефективності діяльності, спрямованої на досягнення ЦСР. Більш того, низка документів нормативної бази університету є застарілою та не враховує актуальні виклики та загрози, що стоять перед університетом.

Враховуючи необхідність подальшої системної роботи всіх структурних підрозділів університету в напрямі досягнення ЦСР ООН, вчена рада Сумського державного університету постановляє:

1. Відзначити системність та послідовність діяльності СумДУ щодо впровадження Цілей сталого розвитку ООН. Вважати цей напрям пріоритетним, нову редакцію стратегічного плану розвитку університету розробляти, базуючись на ключових засадах ЦСР.

Відповідальні: ректорат

Термін виконання: постійно

2. З огляду на необхідність формування нового світогляду у студентської молоді:
- щорічно збільшувати кількість освітніх компонент, в тому числі вільного вибору, що дотичні до ЦСР (*рівень 2023 року - 235 дисциплін, що складає 11% від їх загальної кількості*);

- забезпечити наявність в кожній освітній програмі дисциплін, що дотичні до ЦСР, та набуття відповідних компетентностей здобувачів відповідно до критеріїв оцінювання якості освітніх програм.

Відповідальні: перший проректор Інна ШКОЛЬНИК, начальник НМВ Олена КРИКЛІЙ, директори/декани інститутів/факультетів, коледжів, завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм

Термін виконання: щорічно

3. Враховуючи інноваційний вектор діяльності університету, сучасні світові тренди щодо міждисциплінарних досліджень та міжнародної колаборації, забезпечити:

- підвищення якості наукових публікацій за тематикою сталого розвитку, щорічно збільшувати кількість опублікованих результатів досліджень, що відповідають ЦСР, в тому числі в журналах кuartилів Q1-Q2 (*рівень 2023 року – 349 публікацій*);

- розширення міжнародної співпраці в реалізації проєктів зі сталого розвитку, зокрема, за пріоритетними програмами (*рівень 2023 року – 23 проєкти*);

- проведення міждисциплінарних досліджень з комплексного вирішення завдань сталого розвитку (*рівень 2023 року – 27 НДР*);

- залучати здобувачів вищої освіти до дослідницьких проєктів за тематикою сталого розвитку.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Анатолій ЧОРНОУС, проректор з НПП Іван КОЗІЙ, в.о. начальника НДЧ Владислав КОНДУСЬ, начальник ЦНТЕІ Сергій ГУДКОВ, начальник УМС Алла КРАСУЛЯ, директори/декани інститутів/факультетів, завідувачі кафедр

Термін виконання: постійно

4. Здійснювати щорічний перегляд узагальнюючої системи показників діяльності університету щодо досягнення Цілей сталого розвитку ООН, а також відповідного рейтингового оцінювання структурних підрозділів, з метою більш глибокого аналізу заходів, проєктів та інших дій університету, пов'язаних з ЦСР, та стимулювання посилення цієї діяльності для забезпечення прогресу за ними.

Відповідальний: начальник відділу бенчмаркінгу та статистики Денис СМОЛЕННИКОВ

Термін виконання: щорічно

5. Розширити представлення діяльності СумДУ щодо досягнення Цілей сталого розвитку у медіапросторі шляхом забезпечення систематичного висвітлення відповідних заходів та досягнень на вебсайті університету, а також оновлення відповідних тематичних вебсайтів.

Відповідальні: керівник Координаційного центру гуманітарної політики Марія МІНЧЕНКО, керівник наукового центру прикладних екологічних досліджень Дмитро ЛАЗНЕНКО

Термін виконання: постійно

6. Враховуючи вимоги міжнародних рейтингових агенцій щодо своєчасної актуалізації відповідних політик університету, забезпечити своєчасне оновлення розроблених нормативних документів:

Назва нормативного документу, рік розроблення (оновлення)	Відповідальний	Термін виконання
1	2	3
Кодекс корпоративної культури СумДУ, 2012	<i>керівник Координаційного центру гуманітарної політики Марія МІНЧЕНКО</i>	<i>червень 2025 р.</i>
Комплексна цільова програма «Енергоефективний університет», 2013	<i>проректор з інфраструктурного розвитку та ресурсного забезпечення Богдан БОЙКО</i>	<i>червень 2025 р.</i>
Наказ про упорядкування збору утильсировини, 2011	<i>проректор з інфраструктурного розвитку та ресурсного забезпечення Богдан БОЙКО</i>	<i>червень 2025 р.</i>
Наказ про розподіл повноважень на загальноуніверситетському рівні в сфері екологізації діяльності СумДУ, 2019	<i>керівник наукового центру прикладних екологічних досліджень Дмитро ЛАЗНЕНКО</i>	<i>вересень 2025 р.</i>
Програма управління відходами, 2020	<i>проректор з інфраструктурного розвитку та ресурсного забезпечення Богдан БОЙКО</i>	<i>вересень 2025 р.</i>

1	2	3
Порядок організації роздільного збирання відходів паперу у Сумському державному університеті, 2020	<i>проректор з інфраструктурного розвитку та ресурсного забезпечення Богдан БОЙКО</i>	<i>вересень 2025 р.</i>
Положення про сектор програмного забезпечення регулювання теплоспоживання будівель, 2019	<i>проректор з інфраструктурного розвитку та ресурсного забезпечення Богдан БОЙКО</i>	<i>вересень 2025 р.</i>
Екологічна політика, 2021	<i>керівник наукового центру прикладних екологічних досліджень Дмитро ЛАЗНЕНКО</i>	<i>червень 2026 р.</i>
Положення про запобігання та протидії булінгу (цькуванню), 2021	<i>керівник Координаційного центру гуманітарної політики Марія МІНЧЕНКО</i>	<i>червень 2026 р.</i>
Політика рівності, 2023	<i>керівник Координаційного центру гуманітарної політики Марія МІНЧЕНКО</i>	<i>червень 2028 р.</i>

7. Продовжити розробку нормативної бази, яка б сприяла стимулюванню діяльності по досягненню ЦСР:

Питання, що потребують унормування	Відповідальний	Термін виконання
Політика підтримки академічної свободи	<i>директор департаменту по роботі з персоналом та підготовці науково-педагогічних кадрів Дмитро ЦИГАНЮК, перший проректор Інна ШКОЛЬНИК</i>	<i>червень 2025 р.</i>
Політика забезпечення збереження та сталого використання екосистем, пов'язаних з університетом	<i>проректор з інфраструктурного розвитку та ресурсного забезпечення Богдан БОЙКО</i>	<i>листопад 2025 р.</i>
Політика щодо повторного використання води на кампусі	<i>проректор з інфраструктурного розвитку та ресурсного забезпечення Богдан БОЙКО</i>	<i>листопад 2025 р.</i>
Антикорупційна політика	<i>перший проректор Інна ШКОЛЬНИК</i>	<i>листопад 2025 р.</i>
Політика щодо інвестування в сталий розвиток	<i>проректор з НІР та ФЕД Володимир КАСЬЯНЕНКО</i>	<i>листопад 2025 р.</i>
Політика сталих закупівель	<i>проректор з НІР та ФЕД Володимир КАСЬЯНЕНКО</i>	<i>листопад 2025 р.</i>

8. Для забезпечення відповідності Цілям сталого розвитку (зокрема ЦСР 4 "Якісна освіта" та ЦСР 10 "Скорочення нерівності"), принципам європейського освітнього простору та сучасним гуманістичним принципам освіти продовжити роботи щодо розбудови інклюзивного освітнього середовища, зокрема, шляхом поетапної модернізації інфраструктури, розширення спектру дистанційних освітніх послуг, впровадження програм підтримки та супроводу здобувачів з особливими освітніми потребами.

Відповідальні: проректор з інфраструктурного розвитку та ресурсного забезпечення

Богдан БОЙКО, директор ЦЗДВН Станіслав МЕЛЕЙЧУК. керівник Координаційного центру гуманітарної політики Марія МІНЧЕНКО

Термін виконання: постійно.

9. Передбачити в щорічних звітах посадових осіб інформаційний блок щодо реалізованих проєктів, що сприяють досягненню ЦСР.

Відповідальні: посадові особи усіх рівнів

Термін виконання: щорічно.

10. Продовжити практику щорічного звітування та забезпечити підготовку розширеного звіту зі сталого розвитку з урахуванням вимог міжнародних рейтингів.

Відповідальний: начальник відділу бенчмаркінгу та статистики Денис СМОЛЕННИКОВ

Термін виконання: щорічно

11. З метою забезпечення сталої трансформації університету, продовжити вивчення та імплементацію кращих міжнародних практик у сфері сталого розвитку, досвіду університетів з TOP-10 міжнародних екологічних рейтингів та партнерських ЗВО, зокрема, Університету Ліверпуля, через обмін методологіями та інноваційними підходами.

Відповідальні: ректор, проректори, голова вченої ради Анатолій ВАСИЛЬЄВ, начальник відділу бенчмаркінгу та статистики Денис СМОЛЕННИКОВ

Схвалено вченою радою СумДУ.

Протокол №5 від 12 грудня 2024 р.

Голова вченої ради

Анатолій ВАСИЛЬЄВ

Секретар

Анатолій РУБАН